

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

عنوان:

**بررسی وضعیت موجود بانک‌های ژن
آبزیان آبهای داخلی**

مجری:

یزدان مرادی

شماره ثبت

۵۴۵۷۸

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

عنوان طرح/پروژه : بررسی وضعیت موجود بانک های ژن آبزیان آبهای داخلی
کد مصوب: ۹۵۰۹۸۸-۹۵۰۳۵-۹۵۰۱-۹۵۰۷۱-۱۲-۱۲-۱۲۴۸
نام و نام خانوادگی نگارنده/ نگارندگان : یزدان مرادی
نام و نام خانوادگی مجری مسئول (اختصاص به پروژه ها و طرحهای ملی و مشترک دارد) : -
نام و نام خانوادگی مجری / مجریان : یزدان مرادی
نام و نام خانوادگی همکار(ان) : کورش امینی، سهراب رضوانی گیل کلایی، سوسن شاهرخی، یوسفعلی
اسدپوراوصالو، محمد پورکاظمی
نام و نام خانوادگی مشاور(ان) : -
نام و نام خانوادگی ناظر(ان) : -
محل اجرا : استان تهران
تاریخ شروع : ۹۵/۴/۱
مدت اجرا : ۲ سال
ناشر : موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور
تاریخ انتشار : سال ۱۳۹۷
حق چاپ برای مؤلف محفوظ است . نقل مطالب ، تصاویر ، جداول ، منحنی ها و نمودارها با ذکر مأخذ
بلامانع است .

«سوابق طرح یا پروژه و مجری مسئول / مجری»

طرح/پروژه : بررسی وضعیت موجود بانک‌های ژن آبزبان آبهای
داخلی

کد مصوب : ۹۵۰۹۸۸-۹۵۰۳۵-۹۵۰۱-۹۵۰۷۱-۱۲-۱۲-۱۲۴۸

شماره ثبت (فروست) : ۵۴۵۷۸ تاریخ : ۱۳۹۷/۹/۱۱

با مسئولیت اجرایی جناب آقای یزدان مرادی دارای مدرک
تحصیلی دکتری تخصصی در رشته علوم و صنایع غذایی می‌باشد.

پروژه توسط داوران منتخب بخش زیست فناوری و فرآوری آبزبان

در تاریخ ۹۷/۷/۱۱ مورد ارزیابی و با رتبه خوب تأیید گردید.

در زمان اجرای پروژه، مجری در :

ستاد ■ پژوهشکده □ مرکز □ ایستگاه □

با سمت معاون برنامه ریزی و پشتیبانی در موسسه تحقیقات علوم

شیلاتی کشور مشغول بوده است.

عنوان	فهرست مندرجات	صفحه
چکیده.....	۱	۱
۱-مقدمه.....	۲	۲
۱-۱- معرفی حوضه های آبریز ایران.....	۳	۳
۱-۱-۱- حوضه آبریز اصفهان و گاوخونی.....	۳	۳
۱-۱-۲- حوضه آبریز جازموریان.....	۴	۴
۱-۱-۳- حوضه آبریز خلیج فارس و دریای عمان.....	۴	۴
۱-۱-۴- حوضه آبریز دریای خزر.....	۴	۴
۱-۱-۵- حوضه آبریز یزد و اردستان.....	۵	۵
۱-۱-۶- حوضه آبریز مرکزی.....	۵	۵
۱-۱-۷- حوضه آبریز کویر لوت.....	۵	۵
۱-۱-۸- حوضه آبریز قراقوم.....	۶	۶
۱-۱-۹- حوضه آبریز نیریز.....	۶	۶
۱-۱-۱۰- حوضه آبریز کویر نمک.....	۶	۶
۱-۱-۱۱- حوضه آبریز دریاچه ارومیه.....	۶	۶
۱-۱-۱۲- حوضه آبریز دریاچه هامون.....	۷	۷
۱-۲- ضرورت و اهداف ایجاد بانک ژن آبزیان آبهای داخلی.....	۷	۷
۱-۳- مروری بر مطالعات انجام شده.....	۸	۸
۱-۴- اهداف پروژه.....	۱۵	۱۵
۲- روش کار.....	۱۶	۱۶
۳- نتایج.....	۱۷	۱۷
۳-۱- معرفی بانک ژن آبهای داخلی مزرعه النگ.....	۱۷	۱۷
۳-۲- بانک ژن آرتمیا.....	۱۸	۱۸
۳-۲-۱- پراکنش آرتمیا.....	۲۰	۲۰
۳-۲-۲- اهداف ایجاد بانک ژن آرتمیا.....	۲۱	۲۱
۳-۳- برنامه برنامه موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور توسعه بانک ژن آبزیان آبهای داخلی.....	۲۴	۲۴
منابع.....	۲۵	۲۵
چکیده انگلیسی.....	۲۸	۲۸

چکیده

گزارش حاضر مربوط به یکی از پروژه‌های طرح "احصاء بانک ژنی آبزیان کشور و بررسی ساختاری، پرسنلی، امکانات و تجهیزات آنها" میباشد که به سفارش مدیران طرح کلان ملی ذخایر ژنتیکی کشور طی قراردادی با موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور مبنی بر انجام مطالعات و جمع آوری اطلاعات کامل ذخایر ژنتیکی آبزیان کشور تحت نظر دانشگاه تربیت مدرس در اکوسیستم های آبی دریای خزر، خلیج فارس و دریای عمان منعقد گردیده انجام شد. هدف از اجرای این پروژه طبق درخواست کارفرما بررسی ساختاری، پرسنلی، امکانات و تجهیزات بانک های ژن آبزیان آبهای داخلی کشور بوده است. علاوه بر آن بدلیل اهمیت موضوع تکمیل مطالعات پژوهش های انجام گرفته توسط محققین در حوزه های ژنتیکی آبزیان آبهای داخلی نیز مورد بررسی قرار گرفت. برای دستیابی به هدف تعیین شده چهار فرم مربوط به اطلاعات پرسنلی، امکانات تجهیزات، نمونه های ژنتیکی طراحی و برای بانک ژن آبزیان تکمیل گردید. برای این منظور کسب اطلاع از وجود بانک ژن آبزیان آبهای داخلی کشور سازمانهای ذیربط مانند سازمان محیط زیست، دانشگاهها موسسات تحقیقاتی مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج بررسی نشان داد که بجز موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور هیچ سازمان دیگری بانک ژن آبزیان آبهای داخلی ندارد و در موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور نیز بانک های ژن در مراحل مختلف تکاملی قرار دارند. بانک ژن آرتمیای ایران تحت نظر مرکز تحقیقات آرتمیا وابسته به موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور واقع در استان آذربایجان غربی، شهرستان ارومیه دارای ۲۵ متر مربع فضا، آزمایشگاه ژنتیک مولکولی، بیش از ۲۰ دستگاه و تجهیزات آزمایشگاهی تعدادی نمونه زنده و غیر زنده میباشد. همچنین یک نفر عضو هیات علمی و دو نفر محقق غیر هیات علمی در این بانک ژن فعالیت دارند. در استان گلستان نیز مزرعه النگ قابلیت ایجاد بانک ژن آبزیان آبهای داخلی را داشته و در مرحله مقدماتی ایجاد بانک ژن میباشد. منطقه النگ در ناحیه شمال شرقی شهرستان کردکوی در ۳ کیلومتری شمال جاده اصلی کردکوی - گرگان قرار دارد. استخرهای پرورشی موجود ایستگاه النگ با در نظر گرفتن عوامل متعددی نظیر شیوه پرورش، شرایط آب و هوایی و کیفیت آب ساخته شده است. ایستگاه پمپاژ آب از چاه عمیقی با دبی ۱۲ تا ۱۳ لیتر بر ثانیه ایجاد شده است. این ایستگاه با توجه به بکر بودن منطقه می تواند بهترین منطقه برای ایجاد ایستگاه حفظ ذخایر ژنتیکی ماهیان بومی باشد. موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور توسعه، تکمیل و یا ایجاد بانک های ژن ماهی شیزوتراکس در زهک زابل، ماهیان آبهای آب شیرین جنوب کشور شامل گطان، بنی و صیبتی در خوزستان و بانک ژن جلبک های آب شیرین را در گیلان در برنامه دارد.

کلمات کلیدی: بانک ژن، آبهای داخلی، آبزیان، آرتمیا